

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

пл. „Св. Неделя“ № 5, София 1000
тел.: (+359 2) 9301 268
факс: (+359 2) 981 1833

www.mh.government.bg

БАЛНЕОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 169

от 19.05.2020 г.

Тази балнеологична оценка удостоверява, че минералната вода, добита от водоземно съоръжение

каптиран естествен извор № 2 „Нов каптаж“
находище на минерална вода „Велинград-Чепино“, гр. Велинград, община Велинград,
област Пазарджик има следните:

А. Геоложки и хидроложки характеристики:

Местоположение

Находището на минерална вода „Велинград-Чепино“ се намира в Чепинската котловина. Основните водоизточници на минерална вода са разположени в коритото на р. Чепинска, на около половин километър югозападно от кв. „Чепино“ на гр. Велинград.

Формираща среда на минералната вода

Формираща среда на минералната вода на находище „Велинград-Чепино“ е пукнатинно-жилната водонапорна система, изградена от протерозойски гнайси и мрамори (tcPeD; bogPeD) и палеозойските гранити и гранитоиди на вложения сред гнайсите Рило-Родопски батолит (ryPz₂), които са покрити в дренажната зона от тънък слой съвременни речни наноси.

Подхранването, циркулацията и дренирането на водите се осъществява чрез сложна система от проницаеми пукнатини и тектонски нарушения.

Основният фактор за проявление на минералните извори в находището е геолого-литоложката граница на водоносния гранитоиден плутон и гнайсовите свити, сред които е внедрен. Протерозойските скали, които изграждат метаморфния фундамент на Родопския масив - пъстрата, силикатно-карбонатна (Чепеларска) свита и гнайсовата (Богутевска) свита се явяват главната хидравлична, геоструктурна бариера на хидротермите, акумулирани във водоносните, силно напукани и разломени гранитоиди.

Естествените извори са концентрирани върху площ с дължина около 70 м и широчина 30-40 м, разположени са на десния бряг на р. Чепинска, като са наредени на по-голяма разломна милонитизирана зона с ширина 3 м, с посока 170° и със стръмен наклон на запад под ъгъл 80-85°.

Дренирането на минералната вода се осъществява по система отворени пукнатини, пресичащи дислокацията в посока запад - изток.

Подхранване на находището

Минералната вода е с инфилтрационен произход. Подхранването на находището е за сметка на атмосферните валежи.

Предполагамата област на подхранване на минералните води е разкритата част на Рило-Родопския гранитен масив.

Колектор на минералната вода

Колектор на минералната вода са гнайсите и гранитите, залягащи на дълбочина до 1000-1200 м под земната повърхност.

Експлоатационни водоизточници на минерална вода в находището

Водовземни съоръжения от находище „Велинград-Чепино“ са: КЕИ № 1 „Стар каптаж“, КЕИ № 2 „Нов каптаж“, сондаж № 1, сондаж № 2, сондаж № 3, сондаж № 4, сондаж № 5 „Горски пункт“.

На мястото на старите и несъвършени каптажи № 2 и № 3 през 1958-1959 г. е изграден каптаж – каптиран естествен извор № 2 „Нов каптаж“. Същият е на кота 776,0 м и достига грифоните на изворите до коренната скала на дълбочина 8,20 м. Водоносните пукнатини са обхванати с бетонни сводове, които се събират в каптажна колона – кладенец с диаметър 1,50 м. В горната си част, каптажното съоръжение представлява правоъгълна бетонова шахта с размери 1,36 x 1,36 м и височина над земната повърхност от 0,75 м. На дълбочина 1,40 м от терена, от вертикалната шахта на КЕИ № 2 излиза, на кота 774,61 м (ос на тръбата и приета кота на самоизлив), етернитов водопровод с дължина 5 м и с диаметър $\varnothing$ 300 мм, който отвежда минералната вода към събирателно-разпределителната шахта на „Хидравличен каптаж – Чепино“.

Експлоатационни ресурси

Със Заповед №РД-521-1/28.12.2011 г. на министъра на околната среда и водите са утвърдени експлоатационни ресурси за находище на минерална вода „Велинград-Чепино“, гр. Велинград, община Велинград, област Пазарджик, както следва:

Воден обект	Експлоатационни ресурси от минерална вода			Температура	Експлоатационни ресурси от хидрогеотермална енергия		
	Q _{exp1} (л/сек)	Q _{exp2} (л/сек)	Q _{exp3} (л/сек)	T (°C)	Q (л/сек)	ΔT (°C)	G ^л _{exp} (kJ/s)
Находище на минерална вода „Велинград-Чепино“ – водонапорна система от пукнатинно-жилен тип в Рило-Западно Родопския гранитен масив – Западен Родопски район (гудРz2)	25,02	37,16	2,31	37,5-47,5	-	-	Σ 8147
	62,18						

и технически възможен дебит:

Водовземно съоръжение:	Технически възможен дебит на водовземното съоръжение	СВН	Допустимо понижение S _{доп}	Допустима дълбочина на водното ниво	Допустима кота на динамичното водно ниво	Температура
	Q (л/сек)	М	М	М	М	T (°C)
КЕИ № 2 „Нов каптаж“	23,70	-	-	-	Самозлив на кота 774,61	47,5

Каптиране

Водоносните пукнатини са обхванати с бетонни сводове, които се събират в каптажна колона – кладенец с диаметър 1,50 м. В горната си част, каптажното съоръжение представлява правоъгълна бетонова шахта с размери 1,36 x 1,36 м и височина над земната повърхност от 0,75 м. На дълбочина 1,40 м от терена, от вертикалната шахта на КЕИ № 2 излиза, на кота 774,61 м (ос на тръбата и приета кота на самоизлив), етернитов водопровод с дължина 5 м и с диаметър $\varnothing$ 300 мм, който отвежда минералната вода към събирателно-разпределителната шахта на „Хидравличен каптаж – Чепино“.

Санитарно-охранителна зона

Със Заповед № РД 861 от 29.12.2017 г. на министъра на околната среда и водите е учредена санитарно-охранителната зона около водовземно съоръжение на минерална вода – каптиран естествен извор № 2 „Нов каптаж“ от находище „Велинград-Чепино“, гр. Велинград, община Велинград, област Пазарджик.

Б. Състав:

1. Аниони	mg/l	eq%
F ⁻	4,38	10,047
Cl ⁻	3,55	4,364
SO ₄ ²⁻	27,57	25,015
CO ₃ ²⁻	18,00	26,150
HCO ₃ ⁻	45,76	32,694
HSiO ₃ ⁻	3,06	1,730
NO ₃ ⁻	< 1,00	0,000
NO ₂ ⁻	< 0,05	0,000
Сума:	102,32	~100,00

Сух остатък при 180°C	139 mg/l
Сух остатък при 260°C	134 mg/l
Електропроводимост при 25°C	204 µS/cm
pH	9,17

2. Катиони	mg/l	eq%
NH ₄ ⁺	< 0,05	0,000
Li ⁺	< 0,05	0,000
Na ⁺	43,51	91,904
K ⁺	0,82	1,018
Ca ²⁺	2,91	7,051
Mg ²⁺	< 0,12	0,000
Fe-общо	0,03	0,026
Mn ²⁺	< 0,02	0,000
Сума:	47,27	~100,00

H ₂ SiO ₃	58,50 mg/l
Обща минерализация	205 mg/l
Въглероден диоксид	0,00 mg/l
Сероводород	0,85 mg/l
Дебит	23,7 0 l/s
Температура	47,7°C

Външен вид: Водата е бистра, безцветна, без утайка с мирис на сероводород.

3. Микроелементи (mg/l)

Алуминий	0,079	Селен	< 0,010
Арсен	< 0,010	Живак	< 0,001
Антимон	< 0,005	Цинк	0,017
Кадмий	< 0,003	Барий	< 0,010
Хром	< 0,005	Бор	0,070
Мед	< 0,050	Цианиди	< 0,010
Никел	< 0,005	Сребро	< 0,050
Олово	< 0,010		

Данните са съгласно Протоколи от изпитване № 320 от 05.02.2020 г. на Специализирана лаборатория за анализ на минерални води към „НСБФТР“ ЕАД, гр. София и Протокол № 555 от 19.11.2019 г. за химичен анализ на минерална вода на показатели определяни при водоизточника на РЗИ Пазарджик.

4. Радиологични показатели

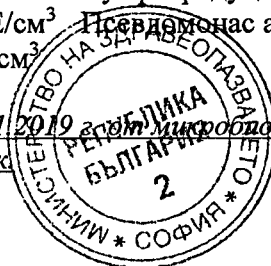
Обща α- активност	0,075±0,012 Bq/l	Радон-222	263±31 Bq/l
Обща β- активност	0,074±0,010 Bq/l	Естествен уран	0,0028±0,001 mg/l
Радий-226	0,111±0,033 Bq/l	Обща индикативна доза	< 0,1 mSv/year

Данните са съгласно Протоколи за контрол на радиологични показатели на вода № W 047a и № W047b от 05.03.2020 г. на Орган за контрол от вида А при НЦРРЗ.

5. Микробиологични показатели

Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 20±2°C за 72 ч.	0 КОЕ/см ³	Ешерихия коли при 37 и 44,5°C	0/250 см ³
Общ брой колонии на жизнеспособни микроорганизми при 37±1°C за 24 ч.	0 КОЕ/см ³	Фекални стрептококи (ентерококи)	0/250 см ³
Колиформи при 37 и 44,5°C	0/250 см ³	Сулфитредуциращи кластридий	0/50 см ³
		Псевдомонас аеругиноза	0/250 см ³

Данните са съгласно Протокол № 11/327 от 25.11.2019 г. за микробиологичен контрол на минерална вода на Орган за контрол от вид А при РЗИ Пазарджик

Заклучение:

Общата минерализация на минералната вода от каптиран естествен извор № 2 „Нов капнаж“, находище на минерална вода „Велинград-Чепино“, гр. Велинград, община Велинград, област Пазарджик е 205 mg/l. Характеризира се като хипертермална, ниско минерализирана, хидрокарбонатно- сулфатна натриева и силициева вода, съдържаща флуорид, без санитарно-химични и микробиологични признаци на замърсяване. Поради установено високо съдържание на „флуорид“ (установена стойност от 4,38 mg/l) водата се определя като **неподходяща за ежедневна употреба за питейни цели**. Съдържанието на изследваните микрокомпоненти и стойностите на радиологичните показатели са в границите на нормите за минерални води. Водата има стабилен физико-химичен състав и свойства и отговаря на изискванията на Наредба № 14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите (ДВ, бр. 79 от 1987 г., посл. изм. бр. 70 от 2004 г.).

В. Свойства:

Лечебно-профилактичните свойства на водата се определят от нейната ниска минерализация, наличието на хидрокарбонатни, сулфатни, натриеви и флуорни йони, както и на метасилициева киселина. Питейното балнеолечение с този тип води оказва въздействие основно върху стомашно-чревния тракт, жлъчно-чернодробната и бъбречно-отделителната системи. Водата спомага за лекостепенно намаляване хиперацидитета на стомашния сок и стимулира кинетиката на жлъчните пътища. Наличието на метасилициевата киселина оказва антивъзпалително въздействие върху стомашно-чревния тракт, и потенцира детоксичния ефект на минералната вода.

Наличието на флуор позволява прилагането на минералната вода за кариес профилактика. При продължително използване на водата с тази цел (месеци, години), количеството на приемания флуор не трябва да надвишава 1,5 мг/дневно.

Съдържанието на флуор лимитира продължителното питейно балнеолечение. Препоръчително е провеждането до 3 курса годишно по 10-14 дни с 150 – 200 мл. x 3 пъти дневно.

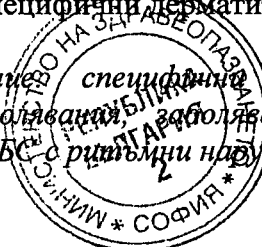
При използване за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: стомашно-чревни (хронични гастрити, гастродуоденте, язвена болест, ентероколити и др.); жлъчно-чернодробни заболявания (жлъчно-каменна болест, хронични холецистити, холангити, хронични хепатити, дискинезии на жлъчните пътища и др.); бъбречно-урологични (хронични пиелонефрити, хронични цистити, уратна и оксалатна литиаза, състояния след литотрипсия и др.); метаболитни (подагра, затлъстяване, захарен диабет) и др.

Използването на минералната вода за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика е по лекарско назначение, при спазването на строго определени методики и дозировки (количество на приетата вода, температура и начин на приемане, продължителност на лечебно-профилактичния курс).

При питейно балнеолечение водата е противопоказана до 6 месеца след кръвоизлив от стомашно-чревния тракт.

При използване за външно балнеолечение и балнеопрофилактика (след съответно temperиране до 36-38°C) оказва благоприятно въздействие при следните заболявания: на опорно-двигателния апарат (дегенеративни и възпалителни (в ремисия) ставни заболявания - артрозоартрити, спондилоартрити, коксартрози, ревматоиден артрит, анкилозиращ спондилоартрит и др.); на периферната нервна система (дископатии, радикулити, плексити, полирадикулоневрити и др.); ортопедични (за раздвижване при посттравматични и постоперативни състояния); кожни (хронични неспецифични дерматити).

Противопоказания за външно балнеолечение специфични заболявания; онкологични заболявания, инфекциозни и някои кожни заболявания, заболявания в активен стадий и декомпенсирана функция на органи и системи; ХИБС с ритъмни нарушения, епилепсия.

Минералната вода може да се използва и за хигиенни и спортно-рекреативни цели след съответното temperиране до 28°C.

В случаите, когато минералната вода от водоземно съоръжение – каптиран естествен извор № 2 „Нов капнаж“, находище на минерална вода „Велинград-Чепино“, гр. Велинград, община Велинград, област Пазарджик се ползва за цели различни от посочените в балнеологичната оценка или когато водата се ползва по начин, който променя минералния състав посочен в балнеологичната оценка, следва да бъде получено одобрение от Министерство на здравеопазването за всяка конкретна цел и начин на нейното приложение.

**МИНИСТЪР:
КИРИЛ АНАНИЕВ**

